

Lentua-Seura ry
Antti Sallinen
Puheenjohtaja
Kontionkatu 16
88900 Kuhmo

Jonkerin kyläseura ry
Pentti Sorjonen
Puheenjohtaja
Sudenpolku 12
88900 Kuhmo

ESITYS 31.1.2018

KAINUUN LIITTO

Kauppakatu 1
87100 Kajaani

ESITYS KAINUUN KOKONAISMAAKUNTAKAAVAN TARKISTAMISTA VARTEN / LUONNONRAUHA-ALUEEN MERKITSEMINEN

Esitys

Esitämme kohteliaimmin, että Kainuun maakuntakaavaan merkittäisiin Jonkerinjärven alue luonnonrauha-alueeksi.

Perustelut

Jonkerinjärvi sijaitsee Kuhmon kaakkoisosassa etäällä taajamista ja matkailukeskittymistä ja muodostaa läheisine retkeily- ja suojelualueineen merkittävän ja monimuotoisen luonnonrauha-alueen. Jonkerinjärvi rantoineen tuli nimetyksi itsenäisyyden juhluvuoden luontohelmeksi syrjäisyytensä, rauhallisuutensa ja rakentamattomuutensa vuoksi. Näiden ominaisuuksien ansiosta se on Kainuussakin ainutlaatuinen alue, jonka luonnonrauha tulisi turvata sitä vastaavalla merkinnällä maakuntakaavassa. Luonnonrauha-aluemerkintä ei rajoita rakentamista, mutta se turvaa alueen säilymistä rauhallisena, luonnonmukaisena ympäristönä.

Kainuun hiljaisia alueita on arvioitu Kainuun liiton raportissa ”Ekologiset yhteydet, luontomatkailu ja hiljaiset alueet Kainuun aluekehityksessä ja maakuntakaavoituksessa”. Jonkerinjärven ympäristö kuuluu raportissa esitettyihin potentiaalsiin luonnonrauha-alueisiin. Raportin määrittelyn mukaan luonnonrauha-alueet ovat alueita, joiden äänimaisemassa luonnon äänet ovat hallitsevia ja joissa on mahdollisuus nauttia luonnon äänistä sekä kokea luonnonrauhaa ja luonnossa hiljentymistä. Ihmisen toiminnasta aiheutuvat äänet ovat satunnaisia ja vähäisiä. Nämä alueet tarjoavat luontomatkailuun ja erämaiseen luonnossa virkistystyymiseen erityisen hyvin soveltuvia kohteita.

Raportin mukaan etäällä ja syrjässä matkailukeskittymistä sijaitsevien alueiden merkitys korostuu erämaisen luontomatkailun kohteina, sillä olemassa olevien matkailukeskusten ympäristöstä ei löydy samanlaista luonnonrauhaa. Hiljaisuus, luonnonrauha ja toisaalta myös talvisin pimeys ilman valosaastetta ja pohjoinen valo ovat arvoja, joilla on yhä enemmän kysyntää kaupungistumisen jatkuessa ympäri maailmaa. Ihmiset kaipaavat taukoa kiireestä, hälystä ja keinovalosta ja etsivät paikkoja, joissa voi yhä kuulla vain luonnon ääniä.

Ihmisen toiminnasta aiheutuva melu ja valosaaste ovat nopeasti lisääntyviä maailmanlaajuisia ongelmia, jotka näkyvät ja kuuluvat erityisesti kaupungeissa. Luontainen hiljaisuus ja hämäryys voidaan nähdä ekosysteemipalveluina, jotka tarjoavat mahdollisuuksia erityisesti maaseutumatkailulle. Luonnolla on tutkitusti todettu olevan monenlaisia hyvinvointivaikutuksia ihmisille. Kun keskitetään ääntä tuottavat aktiviteetit tietyille alueille ja säilytetään luonnonrauha-alueet hiljaisina, tuetaan parhaiten luontomatkailun edellytyksiä Kainuussa.

Kainuun matkailustrategian mukaan maakunnan vetovoimatekijöitä ovat luonto ja hiljaisuus, laatu, elämykset sekä turvallisuus. Luonnonrauha-alueet etenkin itärajan tuntumassa sopivat hiljaisuuteen perustuvaan luontomatkailuun ja virkistykseen. Jonkerinjärvi sijaitsee sivussa suurista liikenneväylistä eikä sen läheisyydessä ole melua aiheuttavaa toimintaa. Vähäinen asutus sijaitsee etäämpänä järvestä, jolla vallitsee kaikkina vuodenaikoina rikkumaton rauha. Harvakseltaan liikkuvat kalastajien veneet ja moottorikelkat kuuluvat järven äänimaisemaan. Aluetta valaisevat aurinko, kuu, tähdet ja revontulet. Keinovalon vähäisyys tarjoaa erinomaiset puitteet taivaan tarkkailuun ja luonnollisen pimeyden ja luonnon valoilmioiden kokemiseen. Järven rannoilla on metsää ja levollista suomalaismaa. Alueella viihtyy monimuotoinen eläimistö lintuineen, suurpetoineen, peuroineen ja piennisäkkäineen. Kylmävaaran Metso-alueella pesii liito-orava.

Erämaisessa ympäristössä sijaitsevat vesistöt ovat suosittuja mielenmaisemia ja retkeilykohteita. Jonkerinjärvi on syrjäisyydestään huolimatta helposti saavutettava järvi, joka tarjoaa monenlaista maisemaa pitkine selkineen, tunnelmallisine lahtineen ja saarineen. Järvestä lähtee kohti Pielistä kuuluisa ja suosittu Jongunjoen melontareitti, ja joen niskalla on niin kesä- kuin talviretkelijoille varustettu tukikohta. Jonkerinjärvi tarjoaa hyvät mahdollisuudet hiljaisuutta, syrjäisyyttä ja luonnonrauhaa hyödyntävälle virkistykselle, retkeilylle ja matkailulle. Tienoon luontokohteet, historia, kulttuuriperintö ja paikallinen, perinteinen elämäntyyli muodostavat ainutlaatuisen kokonaisuuden (ks. Väisänen, U. ym. 2015. Kylä rajan kainalossa - Jonkerin kyläkirja).

Kainuun maakunta on varsin harvaan asuttua ja luonnonrauhaa pidetään helposti itsestäänselvyytenä, joten luonnonrauha-alueita ole aiemmin katsottu erityisen vaalimisen arvoisiksi. Koska globaali kehitys kuitenkin monin tavoin vähentää luonnonrauhaa maapallolla ja nostaa jäljellä olevien hiljaisten alueiden merkitystä, katsomme, että olisi tulevaisuuden kannalta arvokasta nimetä myös Kainuuseen joitakin luonnonrauha-alueita. Jonkerinjärvi on sekä sijaintinsa että luonteensa ansiosta valmis luonnonrauha-alue, jonka säilyminen olisi syytä turvata.

Kuhmossa 31.1.2018

Lentua-Seura ry
Antti Sallinen
Puheenjohtaja
p. 040 751 4466
sallinen.antti@gmail.com

Jonkerin kyläseura ry
Pentti Sorjonen
Puheenjohtaja
p. 040 042 1738
pena.sorjonen@gmail.com